

СТАНОВИЩЕ

от Запрян Ангелов Козлуджов

Филологически факултет на

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

Със заповед № Р33-5030 от 05.09. 2019 г. на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски” съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в Пловдивския университет по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Българска литература – *Българска литература след Първата световна война*). Конкурсът е обявен за нуждите на Катедрата по история на литературата и сравнително литературознание към Филологическия факултет на ПУ в Държавен вестник (бр. 31 от 12.04.2019 г., 416/с. 65). За участие в обявения конкурс е подал документ един кандидат: гл. ас. д-р Гергина Василева Кръстева, член на катедра ИЛСЛ, ФФ, ПУ „Паисий Хилендарски”.

Гергина Василева Кръстева получава магистърската си степен през 1994 г. (специалност *Българска филология*, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий); в периода 2003–2006 е редовен докторант в Катедра „Българска литература и теория на литературата” (ФФ, ПУ „Паисий Хилендарски”). През 2008 г. защитава дисертация на тема „Аспекти на лирическата самонаблюдателност в поезията на 70-те години на ХХ век”. От същата година работи като преподавател в Катедра „История на литературата и сравнително литературознание” (ФФ, ПУ „Паисий Хилендарски”); от 2011-та е главен асистент. От 2008-ма до днес д-р Кръстева е водила семинари и лекции за бакалаври (редовна и задочна форма на обучение) и магистри на Филологическия факултет – задължителни и избираеми дисциплини (*Българска литература от Освобождението до Първата световна война, Българска литература след Първата световна война, Българската поезия 60-те – 80-те години на ХХ век, Българска поезия 90-те години на ХХ – началото на ХХІ век, Историческа поетика* – семинари).

За настоящия конкурс д-р Кръстева е представила комплект материали на хартиен носител, който е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ. Гл. ас.

д-р Гергина Кръстева е предложила за разглеждане хабилитационен труд (публикуваната монография „Лично и антологично. Автоантологични модели и персонални антологийни присъствия в българската лирика от периода 2008 – 2017 година“; LiterNet, ISBN 978-954-304-439-9, 315 с., Варна, 2019). Освен с надлежната документация, която се изисква за конкурсната процедура, кандидатът участва в конкурса с още 27 публикации, като девет от тях са по темата на монографията.

Познавам д-р Гергина Кръстева от години и съм успял да констатирам, че както нейната преподавателска и научна работа, така и професионалните ѝ занимания и извън аудиторията – като критик, рецензент, наблюдател на литературния процес гравитират с особено активна ангажираност около съвременната българската литература. Затова и не се изненадах от тематиката на нейната монография „Лично и антологично. Автоантологични модели и персонални антологийни присъствия в българската лирика от периода 2008 – 2017 година“, като веднага бих искал да изразя очакването си, че този текст ще бъде издаден и като печатна книга, за да могат „героите“ в него, някои от които са вече на сериозна възраст и трудно ползват интернет, да имат шанса да прочетат онова, което Кръстева е написала за тях и техните лирически книги. **В първата част на монографията „Контексти, изследователски подходи, опити за подредба“** тя определя предмета на своето изследване, методологията му, заявява ангажиментите си и осветлява литературноисторическите изследвания по темата, като аналитично организира онези акценти в тях, които имат отношение към нейния изследователски обект. **Втората глава от работата** разглежда антологични лирически книги на Марин Георгиев, Калин Донков, Петър Анастасов, Владимир Попов, Мирела Иванова, Валентина Радинска, Миряна Башева, Борис Христов, Иван Теофилов, Екатерина Йосифова, Йордан Велчев, Владимир Левчев, Цочо Бояджиев, Малина Томова. Автоантологичните книги на тези поети, според така очертаната хронологическа територия, са издадения между 2010 и 2017 година. **Третата част на монографията** е посветена на посмъртните лирически антологии на Веселин Сариев, Янаки Петров, Здравко Кисьов, Гриша Трифонов, Веселин Тачев, Николай Кънчев. Пишейки за всеки от тях обаче, Кръстева допълва списъка и с други, не особено или по-малко известни имена. Именно техният по-неутвърден статут в историята на съвременната българска лирика е част от изследователските аргументи относно ползите на смисъла, ангажимента, формата, каноноформиращите процеси, спрямо които се изработват или следва да се изработват от съставители и редактори лирически книги тип „Избрано“ след смъртта на автора. **Четвъртата част на книгата** ѝ се занимава с поети, представящи поколението на 80-те години като Ани Илков, Едвин Сугарев, Миглена Николчина, Илко Димитров, Румен Леонидов, Георги Рупчев, Данила Стоянова. В тази част Кръстева проблематизира възможнос-

тите, които предоставя формата на поколението именно в автоантологичната представителност на всеки един от тези поети, оказал се с достатъчно различимо персонално лице, макар че и до днес или дори – още повече днес, тези автори да са обект на редица литературноисторически изследвания, разглеждащи ги именно като генерация – с всички уговорки и подробности, имащи отношение към едно такова дефиниране. **Заключението** в тази монография не е дежурен „жанр”, напротив – в него авторката, освен че обобщава и подрежда резултатите, които трудът постига, отваря и нови, интересни възможности за бъдеща работа, посочвайки сериозни аргументи в убедеността, че заниманията с тази тематика трябва да продължат.

За изготвянето на монографията си Г. Кръстева е извършила впечатляваща текстологична работа – тя присъства и в трите основни части на труда. Тази работа, която на места навлиза в най-внимателни и свръхдетайлни наблюдения и констатации, не е самоцелна, а е оползотворена в изграждането на персоналния характер на всеки един антологичен модел. В същото време от текста могат да се изтеглят като самостоятелни сюжети „биографиите” на много и различни отделни стихотворения, а откриването на определени места и на неизвестни или малко известни контексти, свързани с появата и битуването в културното пространство на отделни творби, както е например в случаите с Петър Анастасов, с Владимир Левчев, дават живот на всичко това и създават нови перспективи за изследване – пред самата нея или пред последователи на темата за автоантологичните. Цялото това изобилие от такива лирически книги и авторски избори, появили се в последното десетилетие, Кръстева се е опитала да систематизира и подчини на определени принципи. Но спецификата на работата ѝ, изискваща и литературноисторически основания, я „издърпва” много по-назад във времето от десетилетието, на което сме съвременници всички ние и което е обект на изследване в монографията. То е актуалната точка, в която тя гледа, но съставянето на общата автоантологична карта е поискано от Кръстева завръщането назад – чак до 60-те и 70-те години на 20. век, защото преобладаващо книгите, с които Кръстева се занимава, са от автори, дебютирали и издавали първите си лирически книги именно тогава. За тези поети и по такъв начин не е работено досега и монографията на Кръстева е приносна най-малкото поради факта, че се захваща със съвсем актуален литературен период, изследвайки го през един конкретен „визьор” – на персоналната антология. Тук определено са повлияли критическите ѝ нагласи, сериозната ѝ информираност, компетентност по отношение на това какво се случва в най-съвременната българска лирика. В същото време изследването изгражда богат и внимателно проследяван литературноисторически контекст. Да, той се оказва необходим, но е очевидно, че тя не е спестила съзнателно положение усилия си, за да го изгради така, че да бъде полезен, адекватен, доизграждащ цялостната представа за автори, издания, литературноисторически периоди.

Много бих бил удовлетворен и **бих препоръчал**, ако в бъдещи занимания тя продължи да се занимава с тази проблематика, да бъдат огледани и новопоявили се антологичните книги с избрано и събрано на поети от още по-предходно време, които се появиха през последните години. Защото има вече такива издания, а отделни издателства изготвят специални такива поредици от издания на поети от 20-те години, от 40-те години на 20. век. Те може би ще представят интересни изводи за това как днешното време прави избора сред стиховете на класически или пък по-малко известни поети, към които се проявява интерес. **Интересно е да се види** – но това е вече доста сериозна работа и са нужни усилия може би не само на един човек, а на екип от изследователи, как пък поетите, които правят свои лични антологии, присъстват в колективните антологии от периода. Защото и те имат, както добре знаем, свои принципи на изработване и действително е интересно – както и Кръстева уговаря още в първата част на монографията, да се пресрещнат личните представи на поета за най-доброто, което е създал в годините, и онова, което преценката при изграждане на колективните образи на българската лирика посочват като важно, естетически стойностно.

Мисля също така, че текстовете за отделни автори (Владимир Попов, Екатерина Йосифова, Малина Томова, Йордан Велчев), с които монографията на Кръстева се занимава, са „заготовки” за бъдещи студии, а защо не и за отделни цялостни изследователски книги, още повече, че за такива автори все още липсват цялостни и задълбочени изследователски про- чити. **Полезно би било** тя да доразвие и осъществи и по-нататък заниманията си в тази посока по този начин. Убеденост за това ми дава, например, написаното за Екатерина Йосифова, Йордан Велчев, Мирела Иванова, както и за някои от вече мъртвите съвременни поети като Янаки Петров, Веселин Сариев. А така също и за Ивайло Иванов, за чиито лирически книги, както се вижда от представените публикации, Кръстева вече е направила много точни и продуктивни критически наблюдения.

Научната и преподавателската квалификация на д-р Гергина Кръстева е изключително висока; постигнатите от кандидата резултати в учебната и в изследователската дейност съответстват на минималните национални изисквания за академичната длъжност доцент (виж приложената от кандидата справка) и на специфичните изисквания на Филологическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

В заключение ще кажа, че след като се запознах с представените за конкурса материали и трудове, считам за безспорна тяхната оригиналност и приносите, които те имат, и давам висока и положителна оценка за научната и преподавателска дейност на кандидата. Потвърждавам и готовността си да се присъединя със своя глас и подпис към необходимия за

процедурата доклад-предложение до Факултетния съвет на Филологическия факултет за избора на д-р Гергина Василева Кръстева на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по професионално направление 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1 Филология (Българска литература – *Българска литература след Първата световна война*).

09.09 2019 г.
ПУ „Паисий Хилендарски

Изготвил становището:
Проф. д-р Запрян Козлуджов